

Program hodowlany owiec linii żelaźnieńska owca mięsna

1. Celem programu jest zarejestrowanie nowej linii owiec.

2. Nazwa linii: żelaźnieńska owca mięsna

3. Charakterystyka linii:

I. Cechy pogłowia:

a/ wrażenia ogólne - owce średniej wielkości, bezroga, o cechach mięsnych

b/ plenność - 150 %, użytkowość rozplodowa 130 %

c/ dojrzewanie płciowe - owca wcześnie dojrzewająca. Tryki i maciorki mogą być używane do rozrodu już w wieku ok. 8 miesięcy, w cyklach rozrodczych o sezonie przedłużonym (6 – 9 miesięcy).

II. Cechy osobnicze:

a/pokrój:

-głowa: średniej długości, szeroka, średnio długa,

-tułów: długi, klatka piersiowa głęboka i szeroka, zad dobrze umięśniony,

-kończyny: średniej długości, ustawione prosto.

-umięśnienie: umięśnienie partii lędźwiowo-grzbietowej dobre, uda wypełnione, okrywa wełnista - zamknięta

b/ umaszczenie – białe

c/ masa ciała powinna wynosić minimum (w kg):

- tryki: 70-100

- maciorki: 50-70

d/ wełna krzyżówkowa, średnio-gruba, dobre pole obrostu wraz z głową i nogami, wełna na podbrzuszu może być nieznacznie krótsza.

III. Użytkowość - linia plenno-mięsna.

IV. Standard hodowlany linii żelaźnieńska owca mięsna.

Owce średnio duże, bezrogie, o silnej konstytucji. Wełna krzyżówkowa, średnio gruba. Owca o dobrze zaznaczonych cechach mięsnych.

Niedopuszczalne iksowate i niedźwiedzie ustawienie kończyn.

4. Program hodowlany linii żelaźnieńska owca mięsna jest przewidziany do realizacji na terytorium Polski.

5. Każde zwierzę musi być identyfikowane zgodnie z przepisami Unii Europejskiej oraz przepisami krajowymi w zakresie identyfikacji owiec.

6. Uzasadnienie prac nad wytworzeniem linii żelaźnieńska owca mięsna.

W roku 2010 w ramach projektu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, rozpoczęto realizację projektu badawczo-rozwojowego pt. "Wykorzystanie rodzimych ras owiec do produkcji jagnięciny przeznaczonej na zaopatrzenie rynku w Polsce Centralnej", nr 12-0123-10. W założeniu było również uzyskanie populacji owiec charakteryzujących się genetyczną opornością na trzęsawkę, zgodnie z Decyzją Komisji z dnia 13 lutego 2003 r. ustanawiająca minimalne wymagania w zakresie tworzenia programów hodowli

owiec odpornych na pasażowalne encefalopatie gąbczaste (notyfikowana jako dokument nr C(2003) 498) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (2003/100/WE) 2003. Dz. Urz. UE L 41/41: 209-213 oraz Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 260/2003 z dnia 12 lutego 2003 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 999/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zwalczania pasażowalnych encefalopatii gąbczastych u owiec i kóz oraz zasad handlu żywymi owcami, kozami i zarodkami bydłecymi (Tekst mający znaczenie dla EOG). 2003. Dz. Urz. UE L 37/7: 201-205 i Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiające zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii. 2001. Dz. Urz. UE L 147: 1-66. W efekcie uzyskano owce którą nazwano żelaźnieńską owcą mięsną, którą rozpowszechniono na terenach woj. łódzkiego i mazowieckiego. Linia prowadzona jest w kierunku kombinowanej użytkowości plenno-mięsnej, stąd zwrócenie uwagi na cechy rozrodu. Podstawą wytworzenia linii było krzyżowanie twórcze pomiędzy rasą rodzimą – owcą żelaźnieńską, a rasą mięsną berrichon du cher. Obie rasy łączy przedłużony okres sezonowej aktywności płciowej oraz asezonalność w cyklach rozplodowych. Dodatkowo po owcy żelaźnieńskiej oczekiwane jest przystosowanie do wykorzystania rodzimych warunków środowiskowych a po rasie berrichon du cher dobre umięśnienie. Linia przydatna do produkcji jagniąt uzyskiwanych w przynajmniej 6-9 miesięcy rocznie umożliwiając pozyskiwanie jagniąt przez większość roku kalendarzowego.

7. Szczegółowy plan tworzenia linii żelaźnieńska owca mięsna.

W pracach twórczych uwzględniano tylko zwierzęta, które nie były podatne genetycznie na trzęsawkę. Krzyżowanie twórcze rozpoczęto od kojarzenia macierek rasy owca żelaźnieńska z trykami rasy berrichon du cher uzyskując pokolenie F_1 , charakteryzujące się zachowaniem udziału w genotypie po 50% obydwu ras. Następnie wybierano maciorki F_1 i kojarzono z trykami owcy żelaźnieńskiej uzyskując generację F_2 o składzie genotypowym (75 % owca żelaźnieńska i 25 % berrichon du cher, a następnie F_3 będące kontynuacją F_2 itd. Od generacji F_2 i dalszych dopuszczalne są kojarzenia między-generacyjne. W trakcie tworzenia ksiąg linii żelaźnieńskiej owcy mięsnej dopuszczany jest w każdym stadzie jednorazowy korekcyjny dolew rasy berrichon du cher, w celu stabilizacji dobrych cech umięśnienia.

8. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie prowadzi czynności techniczne polegające na:

- wprowadzaniu informacji do systemu informatycznego opartego o program komputerowy,
- prowadzeniu oceny wartości użytkowej,
- prowadzeniu selekcji i doboru zwierząt do kojarzeń.

9. Poza wyrywkowo prowadzonymi badaniami na genetyczne uwarunkowania trzęsawki w odniesieniu do tryków, podmiot nie przewiduje prowadzenia oceny genetycznej tryków i maciorek.
10. Wartość użytkowa przedstawiana jest na podstawie następujących cech:
- przyrosty masy ciała jagnięcia:
 - między 10-30 dniem życia,
 - między 30-56 dniem życia,
 - oraz masę ciała ocenianego jagnięcia w wieku 56 dni
11. Rodowody zwierząt hodowlanych mogą być prowadzone w systemie kartotekowym lub przy zastosowaniu systemu informatycznego opartego o program komputerowy.
12. Odstęp międzypokoleniowy : 12 miesięcy
13. Cele programu:
- a) w zakresie hodowli: linia plenno-mięsna, która powinna charakteryzować się dobrym umięśnieniem, szybkim tempem wzrostu jagniąt, dobrą jakością tuszek, wczesną dojrzałością oraz wysoką plennością.
 - b) w zakresie selekcji: selekcja prowadzona w kierunku użytkowym zgodnym z wzorcem linii, oraz na podstawie uszeregowania zwierząt od poziomu uzyskanych cech użytkowych. Tryki powinny uzyskać przynajmniej średnią wartość cech mięsności i poziomu cech rozrodu u ich matek dla stada i rocznika. Odstępstwa mogą wynikać z niedoboru tryków lub potrzeby unikania spokrewnienia. Ocena rankingu maciorek jest tylko wskaźnikiem pomocniczym przy wyborze zwierząt remontowych przez właściciela i selekcjonera. Głównym celem selekcji jest wybór najlepszych zwierząt do kojarzeń.
14. Ocena wartości użytkowej linii żelaźnieńska owca mięsna obejmuje:
- 1) użytkowość rozplodową,
 - 2) użytkowość mięsną
15. Systemy wykorzystane do generowania, rejestracji, przekazywania i wykorzystania wyników oceny wartości użytkowej:
- Wyniki oceny, wykonywanej przez zootechników SGGW w Warszawie, zapisywane będą na specjalnie przygotowanych kartach oceny. Następnie karty oceny zostaną dostarczone do SGGW w Warszawie, a dane z nich zostaną wprowadzone do programu komputerowego. Uzyskane dane zostaną przygotowane i poddane analizie statystycznej. Otrzymane wyniki zostaną opracowane w formie raportu.
16. Ocena użytkowości rozplodowej obejmuje ustalenie:
- 1) dla każdej maciorki w stadzie:
 - a) wieku,
 - b) dat wykotów,
 - c) liczby urodzonych jagniąt w danym wykocie,
 - d) liczby jagniąt odchowanych do 56 dnia życia,

- e) średniej życiowej plenności określanej jako stosunek liczby urodzonych jagniąt do liczby wykotów, wyrażony w procentach, okres międzywykotowy i wiek pierwszego wykotu

2) wyrażonych w procentach dla całego stada:

- a) płodności, określanej jako liczba matek wykończonych w stosunku do liczby matek w stadzie,
- b) plenności, określanej, jako liczba jagniąt urodzonych. w stosunku do liczby wykończonych matek
- c) odchowu jagniąt, określonego jako liczba jagniąt odchowanych. w stosunku do liczby jagniąt urodzonych,
- d) wyniku rozrodu określonego jako liczba jagniąt odchowanych w stosunku do liczby matek w stadzie.

17. Ocena użytkowości mięsnej owiec obejmuje:

- 1) ustalanie masy ciała zwierząt, polegające na trzykrotnym ważeniu jagniąt co 21 dni, poczynając od 21 dnia od urodzenia pierwszego jagnięcia w stadzie; pierwszego ważenia jagnięcia dokonuje się po ukończeniu przez nie co najmniej 7 dnia życia,
- 2) ustalenie masy ciała zwierzęcia na 10, 30 i 56 dzień życia jagnięcia,
- 3) ustalanie średnich dobowych przyrostów masy ciała jagniąt w przedziale wiekowym od 10 do 30 dnia życia od 30 do 56 dnia życia,
- 4) ustalanie masy miotu maciorki w 56 dniu po urodzeniu jagniąt.

18. Sposób informowania hodowcy o metodyce, ewentualnych zmianach i o wynikach oceny

Opracowane wyniki zostaną przesłane hodowcy drogą elektroniczną. Na prośbę hodowcy, będzie możliwe wysłanie wyników drogą pocztową.

Raport z wynikami oceny użytkowej, będzie publikowany na stronie internetowej (www.zhok.sggw.pl)

19. Rejestr prowadzi się w celu ewidencjonowania pochodzenia oraz gromadzenia informacji o wartości użytkowej i hodowlanej owiec, dającej podstawę do prowadzenia pracy hodowlanej.

20. Wpisy w rejestrze mogą być dokonywane wyłącznie przez osoby upoważnione przez prowadzącego rejestr.

21. Rejestr dzieli się na następujące sekcje:

- 1) Sekcja maciorek
- 2) Sekcja tryków

22. Wpisu owiec do właściwej sekcji rejestru dokonuje się na wniosek hodowcy, po sprawdzeniu dokumentacji hodowlanej.

23. Dowodem wpisu do rejestru jest zaświadczenie o wpisie, które jest przekazywane hodowcy.

24. Dokumentacja hodowlana niezbędna do dokonania wpisu zwierzęcia do rejestru winna zawierać co najmniej informacje o:

- 1) pochodzeniu,

- 2) wynikach oceny wartości użytkowej oraz wynikach oceny wartości genetycznej, jeżeli została oszacowana,
- 3) numerze identyfikacyjnym nadanym zgodnie z obowiązującymi przepisami

25. Zakres informacji o zwierzętach wpisywanych do rejestru:

- 1) imię, nazwisko i adres zamieszkania albo nazwa i siedziba hodowcy,
- 2) data wpisu,
- 3) numer identyfikacyjny i rasa zwierzęcia,
- 4) data i typ urodzenia zwierzęcia,
- 5) pochodzenie zwierzęcia,
- 6) wyniki oceny wartości użytkowej,
- 7) wartość genetyczna zwierzęcia, jeżeli ocena tej wartości została dokonana.

26. Dokumentami stwierdzającymi pochodzenie zwierzęcia są:

- 1) notes owczarni, prowadzony przez hodowcę pod nadzorem prowadzącego rejestr
- 2) zbiorczy dowód urodzenia jagniąt lub raport z wykotów wystawiony przez hodowcę lub prowadzącego rejestr (wyciąg z notesu owczarni),
- 3) zaświadczenie potwierdzające wpis do rejestru wystawione przez prowadzącego rejestr.

27. Identyfikacja zwierząt przy wpisie do rejestru polega na odczytaniu numeru z kolczyka i porównaniu go z numerem wpisanym do dokumentu hodowlanego.

28. Zaświadczenie potwierdzające wpis do rejestru będzie wystawiane na wniosek hodowcy przez Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

29. Na początku w realizacji krajowego programu hodowlanego będą uczestniczyły 3 stada zlokalizowane na terenie województw mazowieckiego, łódzkiego. Łączna liczba zwierząt z tych stad to 40 matek i 5 tryków gotowych do rozrodu

Wszelkie dane zgromadzone w rejestrze i innych dokumentach hodowlanych będą zabezpieczone przed ich utratą oraz co najmniej raz na 12 miesięcy sporządzane będą wydruki lub zapisy na trwałych nośnikach danych. Dokumentacja w formie papierowej lub wydruki z rejestru prowadzonego w formie elektronicznej przechowywana będzie przez co najmniej 10 lat. W celu wystawiania dokumentów hodowlanych, w szczególności dotyczących pochodzenia zwierząt, zostaną sprawdzone niezbędne do tego informacje lub przeprowadzone odpowiednie badania. Rejestr prowadzony będzie przez osobą z co najmniej średnim wykształceniem.